

Makalenin Türü / Article Type : Araştırma Makalesi/ Research Article
Geliş Tarihi / Date Received : 06.11.2023
Kabul Tarihi / Date Accepted : 25.11.2023
Yayın Tarihi / Date Published : 31.12.2023
DOI : <https://doi.org/10.51576/ymd.1401421>
e-ISSN : 2792-0178

İntihal/Plagiarism: Bu makale, en az iki hakem tarafından incelenmiş ve intihal içermediği teyit edilmiştir. / This article has been reviewed by at least two referees and confirmed to include no plagiarism.

POPÜLER MÜZİĞİN AZIMSANMIŞ MÜZİK TÜRÜ BLACK METAL: MEDYA VE FARKLI MÜZİK TÜRLERİ SESLENDİRİCİLERİNİN STEREOTİPLERİ

GÜLMEZ, Sıla¹

DE THORPE MILLARD, Esin²

ÇEREZCİOĞLU, Aykut Barış³

ÖZ

Popüler müzik içerisindeki *heavy metal* ve *extreme metal* müzik atmosferi ardındaki gizil işleyişin, sürecinin ne olduğu ve nasıl işlediğine yönelik olarak düşünülmüş ve bu minvalde oluşturulmuş bir çalışmadır. *Extreme metal* müzik türlerinin müzikal yapısının incelenmesi ve ideolojisi konu edilir. Metal müzik sahasının odağında bulunan stereotiplerin arka planı, “ne”, “nasıl” ve hatta

¹Ege Üniversitesi Devlet Konservatuvarı, Türk Müziği ABD, Birinci yazarın yüksek lisans tezinden üretilmiştir, slaglmz@hotmail.com, <https://orcid.org/0009-0006-6636-1724>

² Doç. Dr., Ege Üniversitesi, Devlet Türk Müziği Konservatuvarı, Türk Müziği Ana Bilim Dalı Bölüm Bşk. Yrd., esin.de.thorpe.millard@ege.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0002-8247-778X>

³ Prof. Dr., Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bilimleri Bölümü, aykut.cerezcioglu@deu.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0003-4558-8154>

“niçin” sorularının perspektifinde anlaşılmaya çalışılmıştır. Buradan hareketle çalışmanın örnek olayını oluşturan *black* metal müzik stereotipleri, metodolojinin temellendirilmesine bir tablo çizmektedir. Çalışmanın beslendiği metal müzik yerel *scene* üyeleri ve farklı müzik türlerinin seslendiricileri tarafından *black* metal dinamiklerinin, türün epistemik değerlerinin disiplinler arası anlayış ile bir araya getirilerek analiz edilmesi amaçlanmaktadır. Metal müziği anlayabilmek, tanımlayabilmek ve derinine inceleyebilmek adına, İzmir *black* metal müzisyenleri ile gerçekleştirilen yüz yüze görüşmeler *heavy* metal ve *extreme* metal müzik temel türlerini oluşturan (*black – death* metal) vb. gibi alt türlerin barındırdığı bir takım müziksel ve görsel unsur farkları bulunmaktadır. Bu ayrımı ortaya çıkarabilmek için öncelikle *heavy* metal müziğin tınıyı (*sound*) meydana getiren bileşenlerini ve “metalci”lerin (metal müzik söyler-izler kitle), tını dışı unsurlarını (görsel tercihleri) aktarmak konuya netlik kazandıracaktır. İzmir yerel *scene* üyelerinin görüşleri ile Türk müziği müzisyenlerinin stereotipleri konu edilir. Metal kolektivitesi, küresel ve yerel *scene* üyeleri ile analiz edilmiştir.

Anahtar kelimeler: *Black* metal, müzik psikolojisi, Stereotip, Paganizm ve satanizm, Etnografi, Grotesk imajı, Etnomüzikoloji.

BLACK METAL, THE UNDERESTIMATE MUSIC GENRE OF POPULAR MUSIC: MEDIA AND STEREOTYPES OF VOICE PERFORMERS OF DIFFERENT MUSIC GENRES

ABSTRACT

This study explores the hidden processes behind the atmosphere of Heavy Metal and Extreme Metal Music in popular music culture, examining how these processes unfold. Examination of the musical structure and ideology of extreme metal music genres. The background of the stereotypes in the focus of the metal music field has been tried to be understood in the perspective of the questions of "what", "how" and even "why". From this point of view, the stereotypes of black metal music, which constitute the case study of the study, draw a picture for the grounding of the methodology. The aim is to analyze the dynamics of black metal and the epistemic values of the genre, combining these with an interdisciplinary approach informed by local scene members and

vocalists from various music genres. In order to understand, define and examine metal music in depth, face-to-face interviews were held with Izmir black metal musicians to discuss the basic genres of heavy metal and extreme metal music (black-death metal), etc. There are some differences in musical and visual elements contained in sub-genres such as. To highlight this distinction, an explanation of the components that constitute heavy metal music, including both sound and non-timbre elements (such as visual preferences of 'metalists' - those who perform and enjoy metal music), will clarify the subject. The opinions of Izmir local scene members and the stereotypes of Turkish musicians are discussed. The metal community was analyzed through interactions with members from both the global and local scenes.

Keywords: Black metal, Psychology of music, Stereotype, Paganism and satanism, Ethnography, The grotesque image, Ethnomusicology

GİRİŞ

1960'lı yılların sonunda distorsiyonlu gitar (*distortion*) ile tarif edilen *heavy* metal müzik, ardından 1980 yılında bu gruh ekseninde gitarda *distortion effect* dozunu artıran ve vokalde *brutal – scream* üslubunu seslendiren *extreme* metal müzik atmosferi var olmuştur. Popüler müzik türlerinin bir üyesi olarak kategorilendirilen *heavy* metal müzik, döneminin ses getiren ancak bu deyim yalnızca “yankılanmak” ya da “kitleleri harekete geçirmek” anlamlarını içermediği bir müzik türüdür. Sosyolojik ve akademik sahada “gürültü” sözcüğü ile ifade edilen farklı müzik türlerinin eleştirmenleri ve yirminci yüzyılın müziği *rock* müzik eleştirmenleri tarafından azımsanmış müzik türleri sınıfında yer almıştır. Melodinin anlamına yönelik “gürültü” ve “müzik” kavramlarını irdeleyen *Attali* için gürültü;

“Bir gürültünün ilk yaptığı, başkalarını susturmaktır. Sansür getirir, anlam boşluğu yaratır. Bu yokluk, hemen ardından mümkün olan tüm anlamları -mutlak belirsizliği, hayal gücünün serbest bırakılmasını, yeni tınısal estetikleri, yeni lisanlara yönelmeyi- var edebilir. Teorinin neticesi budur: Düzen gürültüden doğabilir. Örneğin; bir müzik eseri başkasını bastırıyorsa gürültü olur. Yepyeni bir müzik de bir gürültü” (*Attali*, 2017: 40).

Attali'nin gürültü örneğine “müzik türü” olarak konumlandırılan ve “gürültü” olarak işaretlenen *heavy* metal müzik, popüler müzik türlerinin diğer (öteki) müzik üyesidir. Müzikbilimcilerde merak uyandıran farklı kategorilere dahil edilen müzik türlerinin “farklı” bulunmasına yol açan etmenler müzikolojinin ilgi alanlarından biridir. 1993 yılında *heavy* metal üzerine düşünen

Amerikalı Müzikolog *Robert Walser*, “*Runing With the Devil: Power, Gender and the Madness in Heavy Metal Music*” (Şeytanla Koşu: Heavy Metal Müzikte Güç, Cinsiyet ve Öfke) adlı çalışması ile, türün tarihsel evrimini, gelişme dönemini ele alarak varlığına ve önemine dikkat çekmiştir. *Heavy metal* müziğin tınısal unsurlarını detaylandığı çalışmasında; *Power chords*, *distortion effect*, *harmonic distortion* ve güçlü davullar kavramlarını yazarak, türün müzikal değişkenlerine açıklık getirmiştir. Metal müzik türünün Klasik müzik (batı sanat müziği) ile ilişkisinden söz etmiştir. Türün tınısal unsurlarının yanında *Walser*, *heavy metal* müziğin “son otuz yılın en başarılı müzik türü” olduğunu ifade eder. Ancak bu söyleme farklı müzik eleştirmenleri ve *rock* müzik camiasının “türü yok sayması, aşağılaması” ifadelerini ekler.

“Metal’in tek bir yerde başladığı söylenebilseydi bu, işçi sınıfının 1960’ların sonlarında ve 1970’lerin başlarında, *Ozzy Osbourne*, *Black Sabbath* ve *Judas Priest*’i doğurduğu sanayi şehri olan İngiltere, *Birmingham* olurdu. *Heavy metal* gruplarının artık endüstrinin terk ettiği alanlarda çalışması, Amerika’nın sanayisizleşme döneminde gelişen bir müzik için özellikle uygundur. Ve tıpkı endüstriyel üretimin emeğinin, tüketim ürünlerinin, kitle iletişim araçları temsillerinde görünmez olması gibi, kitle dolayimli popüler müziği ayakta tutan ve yeniden icat eden müzik emeği de genellikle bu tür marjinal yerlerde gerçekleşir. *Heavy metal*, belki de son otuz yılın en başarılı ve kalıcı müzik türüdür; yine de geleceğin yıldızlarının çoğu çıkrıklıklarını böyle rutubetli mahzenlerde yapıyorlar. Bu gürültülü bodrum, *heavy metal*in kültürel prestij yapısında işgal ettiği konum için iyi bir benzetmedir. 1986’da *heavy metal* hakkında yazmaya başladığımda, bırakın bir müzikoloğu, bir kültür eleştirmeni için bile tuhaf bir şeydi bu. Metal, yalnızca her türden akademisyen tarafından değil, çoğu *rock* eleştirmeni tarafından bile görmezden gelindi veya aşağılandı. Yine de Amerika Birleşik Devletleri’nde ve diğer birçok ülkede *heavy metal*, 1980’lerin tartışmasız en önemli ve etkili müzik türüydü; on yıl boyunca, aralarında *Hip hop* ve *Heavy metal*in Amerikan popüler müziğini yeniden tanımladığı giderek daha açık hale geldi” (Walser, 1993:19-20).

Black Metal

Black metal müzik tınısal bileşenleri ile *extreme* türler arasında ayırıcı bir tınısal dokuya sahiptir. *Black metal*de “*distortion effect*” yani distorsiyon; bozulma, çarpıtma, sapma, deformasyon anlamlarına karşılık gelerek duyumda alışılmış tondan farklı olarak kirliliği bir ton ile yüksek ses elde edilerek uygulanır.

Brutal ve *scream* vokal biçimi ile kendisi haricindeki müzik pratiklerinden farklılık gösterir. *Scream* sözcüğü “çığlık” anlamına gelir ve vokal şarkı sözlerinde ya da söz aralarında uzatarak bu seslendirme biçimini uygular. *Brutal* ise “vahşi” “acımasız” anlamlarına gelir ve *brutal* vokal

biçemine alışık olmayan bir dinleyici çoğunlukla sözleri anlayamaz. Çünkü burada vokal haykırış biçiminde ve kimi zaman daha boğuk, homurdanarak, anlaşılması güç sesler çıkararak *unclean* (kirli) vokal üslubunu uygular.

Black Metalde Tımsal Unsurlar

*Black metalin extreme türler arasında diğerlerine kıyasla duyumu karmaşık, düzensiz bir müzikal yapısı vardır. Ancak bu karmaşa, black metalin ana karakteristiğidir. Duyumda melodik bir ilerleyiş söz konusu değildir. Günümüze oranla ilk black metal şarkı kayıtlarının da verimsiz oluşu bu karmaşaya katkıda bulunmaktadır ve aslında bu black metal atmosferinin bir parçasıdır. Müzikal yapıyı oluşturan enstrümanlar, elektro gitar, bas gitar, davul ve vokalde *scream, brutal* vardır. Ana temaya her zaman sadık kalan tür, agresif yapıya, sert ifadeye ve düzen adı altında oluşmuş her yapılanmaya karşı duruş sergilemeye yönelik bir tımsal oluşum izler. Hızlı davul vuruşları ve gitar riffleri birbirini takip eder ancak bu *tremolo picking* (olabildiğince hızlı) ve *alternate picking* (aşağı ve yukarı toplama) çalma biçimi ile elin aşağı ve yukarı titreme hareketi ile oldukça hız içererek uygulanır. Davulda ise *death metal* bölümünde belirttiğimiz *blast beat* tekniği uygulanarak hız ve gürültüye ritimsel faktör dahil edilir. *Blast beat* davul tekniğinin farklı vuruşları vardır. *Hyper blast*, sağ ve sol el davul ve zili aynı anda hızla çalarken sağ ve sol ayaklar da aynı ritme eşlik eder. *Traditional (lazy)*'de ritim ve vuruşlar aynı devam ederken, *traditional one-foot* vuruş tek ayak, sağ ve sol elde hızlı ritmini sürdürür. Ağırıklık olarak minör gamlar üzerinden ilerleyen dizileri vardır ve *black metalde* triton aralığı kullanılır. Müzikte şeytan aralığı olarak bilinen triton artık dörtlü ya da eksik beşli majör, minör gamların dördüncü ve yedinci dereceleri olan fa-si seslerinin aralığıdır. Bu sesler üç tam ses aralığıdır ve duyum açısından eksik kalmışlık hissi yaratır. Dolayısıyla gerilimli bir dokuya sahiptir ve *black metale* olmasını istediği ürpertici ve karanlık bir duyum verir.*

“*Heavy metal*, sık sık iddia edildiği gibi, sadece yüksek sesli, ilkel bir *rock* değil, daha çok, hayranların normal gündelik dünyalarında özledikleri ve metalde nadiren bulabilecekleri değerler için hayata karşı belirli bir tutumu temsil eden bir müzik biçimidir. Faaliyet alanı, sahne (*scene*), burada sadece hayranlar ve müzisyenler tarafından tekrar tekrar kullanılan en önemli sloganları tekrarlıyorum; özgünlük, dürüstlük, dayanışma, uyum, topluluk duygusu, süssüz yalın gerçek, sadakat, tavizsiz, dürüstlük, kışkırtma, farklı olma.. Metal *scene*'in temel kavramlarından biri özgürlüktür. İstedini söyleme, istediğini düşünme, istediği gibi görünme özgürlüğü, hüküm süren ahlaktan bağımsız olarak. Bu nedenle tüm vücuduna dövme yaptıran, saçlarını kalçalarına kadar

uzatan, her gün aynı kıyafetleri giymeyi tercih eden ve *heavy* metalin derin anlamına kayıtsız şartsız sadık kalan müzisyenler var. Müzik ve şarkı sözleri, yeni trendler veya satış rakamları ne olursa olsun kendi işinizi yapmak ve her türlü eleştirinin üzerinizden kaymasına izin vermek, bu metal sahnesinin idealini temsil eder” (Roccor, 2000: 91).

Roccor'ın da söylediği gibi, *scene* kavramı, sahne- faaliyet alanı anlamlarına karşılık gelerek metal müzik toplulukları için, varlığını ve açık görüşlerini ortaya koyabildiği hür bir alandır. Bu anlamın dışında grup adlarını ve tür adlarını nitelemek için de kullanılır. Örneğin; Temel tür yani alt türleri kapsayan çatı terimleri nitelemek üzere; *Extreme Metal Scene*, *Heavy Metal Scene*, ve alt tür nitelemek için; *Black Metal Scene*, *Thrash Metal Scene* gibi ya da yaşayan bir müzik türünü ülke özelinde ele almak için *Türkiye Heavy Metal Scene*, *Amerika Extreme Metal Scene* ve yerel toplulukları nitelemek için; *Norwegian Black Metal Scene*, *İzmir Black Metal Scene*, *İstanbul Black Metal Scene* şeklinde literatürde yer almaktadır. Bir müzik *scene*'in oluşabilmesinin yolu, toplulukların birtakım ortaklıkları ve tercihlerinden meydana gelerek, süreç içerisinde maddi-manevi dönüşümleri ile oluşturdukları “kültür”den geçer. Müzik grupları benzer beğeni, görüş ve amaç ortaklıklarıyla ve aynı zamanda diğer müzik gruplarıyla aralarında farklılıklar göstererek oluşan beğeni yargılarıyla kendi kolektivitelerini belirler. Kolektif kimlik bir süreci temsilen; inanç, alışkanlıklar, beğeni, değerler ve kalımsal unsurlar ile bu eğilimlere karşıt referans keşfederek oluşur. Bütün bu unsurlar *Pierre Bourdieu* sosyolojisinde “kültürel sermaye” nosyonu ile adlandırılmıştır.

“**Kültürel sermaye** kavramı ile *Bourdieu*, kültürün toplumsal ilişkilerdeki merkezi yerini belirlemektedir. Bu anlamda *Bourdieu*'nün **kültürel sermayeyi** daha geniş bir habitusun bir boyutu ve bu nedenle ona sahip olanların toplumsal konumlarını yansıtan bir olgu olarak gördüğü söylenebilir” (Smith, 2005: 190).

“Bir müzik *scene*'ine dahil olmak, bu *scene*'in kültürel sermayesi yoluyla inşa edilen pratiklerini tekrarlamak ve bu ortak kültürel sermayeyi paylaşmakla güvenceye alınır. *Scene* içerisinde kurulan aidiyete dayalı kimlik, *scene*'i oluşturan üyelerin içselleştirdiği kültürel sermaye dolaşımıyla sağlanır. Bireylerin paylaştığı ortak bilgi, yapıp etme biçimleri, söylemler ve ortak tepkiler, kolektivitinin paylaştığı kültürel sermayenin temel bileşenleridir” (Çerezcioglu, 2011: 163).

Çalışmanın yöntemi gereği farklı müzik türleri seslendiricilerinin görüşleri alınmak üzere, yüz yüze yapılan görüşme öncesi *black* metal grubu *Satyricon* 'Mother North' adlı şarkı dinletilmiştir.

Soru: “Black Metal müzik türünü *sound*, vokal ve üslup açısından nasıl yorumlarsınız ?”

“Sert ve teknik gerektiren bir şey ama dinlenmeyecek bir müzik değil.”

“Vokal çoğunlukla bağırma yönelik gidiyor bilmiyorum bunun bir özelliği mi var hani hep gırtlığı biraz daha zorlayıp o sesi öyle çıkarmak ya da zorunlu mu bilmiyorum metalde. Onu düşündüm o yüzden biraz ölüm aklıma geldi. O duyguya soktu beni.”

“Bir teknik bilmeden bunu yapmak çok zor. Bağırarak söylüyorlar ve uzun yıllar yaptıklarını düşünürsek öğrenmeden yapılamaz.”

“Zaten sözler anlaşılıyor, ne dediğini anlamıyorsun sadece dolu bir ses var kaptırırsan gidersin ama baktığın zaman ne oluyor falan diyorsun.”

“*Sound* böyle gümbür gümbür geliyor ama anlayamıyorsun melodide gidişatı onun duygusu anlaşılıyor yani şahsen, dediğim gibi sözleri de kulağa net gelmiyor. Melodi yürüyüş biçimi de kulağa net gelmiyor. Ayırt edemiyorsun.

Sözleri belli değil, gürültü geliyor sanki içindekini atmaya çalışıyormuş gibi.” (Görüşme, Türk Müziği Müzisyenleri, 2022).

İzmir Türk müziği müzisyenleri ile yapılan görüşmede, *black* metalin tımsal bileşenleri “karmaşık” ve “gürültü” ifadeleri ile değerlendirilmiştir. Dolayısıyla duyumda alışkanlık, müzik tercihi ve beğenisi yani duruma aşına olma(ma) söz konusudur.

“Bir kişi ya da grubun pratikleri ve özelliklerinin bir bütünü olarak görülen beğeniler, ürünler ile bir beğeni kategorisi arasındaki bir karşılaşmanın (önceden mevcut bir harmoninin) ürünüdür. Bu ürünlerin arasına sizi şaşırtabilir ama tüm tercih ve tercihsel yakınlık nesnelere de, örneğin sempati, arkadaşlık ve arzu nesnelere de koymak gerekir. O halde beğeniler, belirli bir kişinin yaptığı seçimler bütünü olarak, sanatçının nesneleştirilmiş beğenisi ile tüketicinin beğenisi arasındaki bir karşılaşmanın ürünüdür. Geriye, zamanın verili bir anında, nasıl her beğeniye uygun ürünlerin bulunduğunu (her ürüne uygun düşen bir beğeni kategorisi her ne kadar olmasa da), en çeşitli müşterilerin nasıl kendi zevklerine uygun nesnelere bulduklarını anlamak kalıyor. Beğenileri anlamak, insanların özellikleri ve pratikleri aracılığıyla sahip olduklarının sosyolojisini yapmaktır; yani bir yandan, sunulan ürünlerin hangi koşullarda ortaya çıktığını, öte yandan da tüketicilerin hangi koşullarda üretildiğini bilmektir. Tüketiciler bakımından, insanlar neye göre tercihte bulunurlar? Beğenilerine bağlı olarak... Ama bu beğeniler en sıkça olumsuz biçimde karşımıza çıkarlar (daha ziyade neyi istemediğimizi söyleyebiliriz, bunlar da genellikle başkalarının beğenileridir). Bir beğeni, daha önce ifade edilmiş beğenilerle karşılaştırma içinde oluşur; nesnelleşmiş beğeniler olan diğer nesnelere kendisini bularak ne olduğu öğrenilir” (Bourdieu, 2019: 192-197).

Bourdieu’nün detaylandığı beğeni kavramı, tam olarak birey ya da grupların kendilerine yakın buldukları, uygun gördükleri, tercih etmek istedikleri, rahat hissettikleri şeyler bütünüdür. Kimliğin oluşum evresi, karşı kimlik değerleri ile tespit edilir. Ne olmadığını keşfederek ne olduğuna karar verme aşamasıdır. Elbette bu süreçte belirgin olan beğeniler (tercihler)’dir. Metal müzikte görsel unsurlar türün belirleyicisi olarak çevreye verilen imaj bakımından müziksel yapısı kadar önem arz eder. *Distortion* efekt ve *brutal* vokal performansının tamamlayıcı niteliğini taşır. Görüşme yapılan metal müzik gruplarının da belirttiği gibi, özellikle sahne ve albüm kapaklarının gereği, görsel imajları yaptıkları müziğin yansıtıcısıdır. Ancak bazı durumlarda giyim, makyaj ve aksesuar ile avangart bir hava yansıtmak istenebilir. Korku imajı vermek, dışarıda farklı görünmek için de tercih edilmektedir.

“Şöyle aslında insanlara karşı ‘Biz normal değiliz, bize yaklaşmayın’ sözlerini söylemeden göstermek... İnsan görünce bir uzak durur ya bir korkar onu vermeye çalışırız *spike*’lar ile. Biz geçen yıl konserimizde *corpse paint* yaptık diye polis bize dışarıya çıkmayın insanlar rahatsız oluyor demişti. Konserde küçük bir şov için intihar halatı kullandık.” (Görüşme, Rantholo, 2022)

Black Metalde Tını Dışı (Görsel) Unsurlar

Black metal kimliğinin net belirleyici unsurlarından biri görsel nitelikleridir. Metal *scene* içerisinde de bu özelliği ile kendini gösterir. Siyah ve deri giyim stili, deri çivili botlar, *spike* (çivili bileklik), uzun saç ve sakal, *corpse paint* (ceset boyası), siyah oje, ters haç kolye, intihar halatı- bıçak gibi sahne aksesuarları, *devil horns* (şeytan boynuzları/ metalci selamı), *headbang* (kafa sallama/ metal dansı), fanzinler (haberleşme ve etkin kalma aracı). *Black* metal *scene* içerisinde *black* metal kimliğini belirleyen görsel aidiyetleri zamanla *extreme* türlerde görülmüştür. Özellikle uzun saç, sakal ve *corpse paint* dikkat çekicidir. Sahnede ve albüm kapak resimlerinde mutlaka tercih edilir. Ceset boyası, yüzün tamamen beyaza boyanması, göz ve dudak çevresinin siyah boyanması ile elde edilir. Bu *black* metal karanlığının kimliklerine yansıma biçimidir ve izler kitle tarafından da uygulanır.

“Her *heavy* metal türü; müzik, sembolizm, giyim ve davranıştan oluşan kendi gösterge sistemini geliştirmiştir” (Roccor, 2000: 87).

Black metal *scene* atmosferinde haberleşme ve etkin kalma aracı olarak yer tutan fanzin (*fanzine*), *FANatic* ve *magazINE* kelimelerinin kısaltılmasıyla oluşturulan finansal kaynaklardan ve hiyerarşik yapılardan uzak alternatif bir basılı materyaldir. Farklı yöntemlerle çoğaltılan örnekleri olmakla beraber genellikle fotokopi aracılığı ile çoğaltılarak, satış amacı güdülmeden

dağıtılan yayınlardır. Dergiden (sürelî yayınlardan) ayrı olarak, süresi belirsiz olarak çıkar ve daha amatörece hazırlanır.

“Türkçede "fanzin" olarak kullanılan "*fanzine*", genelde belirli bir konu üzerine işlenen yapıtlardan (yazı, resim, fotoğraf, karikatür vb.) oluştuğu gibi, değişik ve çeşitli konuların yapıtlarının da bir araya gelmesiyle oluşabilir. Her türlü materyal kullanılarak oluşturulabilen fanzinler tek sayfalık olabileceği gibi birbirine zımbalanmış, iğnelenmiş çok sayıda sayfadan da oluşabilir. Geleneksel olarak el yazısı, daktilo, kolaj, çizim gibi farklı elementlerden oluşur” (<https://tr.wikipedia.org/wiki/Fanzin:2020>).

Metal *scene* içerisinde basılan ve dağıtılan fanzinler ise müzik fanzinleridir. Burada konu içeriği çoğunlukla *rock*, *punk* ve metal müzik olmaktadır. Tercihe göre gündemin içeriğini belirleyen başlıklar da seçilir. Örneğin, politika konusu seçim süresince sosyal medya hesapları “Metal.tr” gibi ya da fanzinler aracılığıyla da değerlendirilir.

Görsel unsurlar olarak tercih edilen *corpse paint* (ceset boyası) ile türün ayırt ediciliği ön plandadır. Sahnede ve albüm kapak resimlerinde mutlaka tercih edilir. Ceset boyası, yüzün tamamen beyaza boyanması, göz ve dudak çevresinin siyah boyanması ile elde edilir. Bu *black* metal karanlığının kimliklerine yansıma biçimidir ve izler kitle tarafından da uygulanır. Türün sahne ve albüm resimlerinde kullandığı ceset makyajının yanı sıra, siyah giyim stili, uzun saç ve sakal, eski çağ silahlarının kullanılması, deri ve çivili aksesuar (*spike*), siyah oje, ters haç kolye, intihar halatı-bıçak gibi sahne aksesuarları tını dışı (görsel) unsurlarına dahil edilir. *Devil horns* (şeytan boynuzları/ metalci selamı), *headbang* (kafa sallama/ metal dansı), fanzinler (haberleşme ve etkin kalma aracı) görsel unsurlara dahil olan türün belirleyici etmenleri arasındadır.

Resim 1. Mayhem vocalist Per "Dead" Ohlin.

Black Metalde Paganizm

Paganizm etimolojik anlamda Latince *paganus* yani kırsal sözcüğünden türemiştir. Özellikle köylü erken dönemlerden beri Hristiyanlık, kırsal kesimlerden ziyade şehirlerde yayılmıştır. Böylece kısa bir süre içinde Hristiyan olmayan kişi ile köylü neredeyse eş anlamlı hale geldi ve modern anlamına yakın olarak kullanılan *pagan* terimi ortaya çıktı.

“Pagan sözcüğünün kullanımı birçok batı dilinde çok eski zamanlardan beri var olsa da, paganizm sözcüğünün kullanımı daha yenidir. Örneğin, İngilizcede pagan sözcüğüne on dördüncü yüzyılda rastlanırken, paganizm sözcüğüne on yedinci yüzyıldan önce rastlanmamıştır” (Parma, 2012: 44).

Pagan inancına göre doğa, natüralizm ve büyü ön plana çıkar. Ağaç figürü önemli bir etkidir. Tek tanrı inancına yer yoktur çünkü doğa ön plandadır.

“Paganizmde tek Tanrı inancı yoktur. Evrendeki her canlı ve her cisim Tanrının bir yansımasıdır. Dünyanın ve evrenin sonsuz olduğuna inanan paganların çoğu reenkarnasyona inanır. İnsan tekrar tekrar ve her defasında başka bir canlı ya da cisim olarak dünyaya gelir. Bir başka inanışa göre, önceki hayatında kötülük yapanlar, böcek ya da bir taş parçası olarak dünyaya gelir. Paganizm, aynı zamanda bir inançlar bütünüdür ve birden fazla dini kapsar. Bazı kaynaklara göre Şamanizm ve Animizm gibi doğayı merkezine alan dinler de pagan inancının bir parçasıdır. Ağaç dışında en önemli simgelerinden bir diğeri beş köşeli yıldızdır. Her bir köşe yıldızı, suyu, ateşi, toprağı ve havayı simgeler. Cennetin de cehennem de dünyada olduğuna inanan paganlar, kötü ruhları defetmek için çeşitli ayinler ve ritüeller düzenler. Liderleri transa geçerek kötü ruhlarla iletişime geçer ve onları kabilesinden uzaklaştırmaya çalışır. Yüzyıllar boyunca Şamanizm, Animizm ve Panteizm gibi inançlar Paganizmin temelini oluşturmuştur” (<https://www.hurriyet.com.tr/egitim/paganizm-nedir-ve-neye-inanir-pagan-ne-demek-41627918:2020>).

*Black metalin paganizm ile olan ilişkisi İskandinav ülkelerinde yaşanan değişim ve gelişime karşı duruş ile ortaya çıkmıştır. Kapitalizmin baskın ilerleyişi ile hızla büyüyen yiyecek restoranları (Mc Donalds, Pizza Hut gibi), eski düzeni özleyen birilerini rahatsız etmiştir. Pagan ritüellerinde uygulanan yüz boyamanın *black metalin* sahne konsepti olan *corpse paint* ile ilişkili olduğu düşünülmür. Paganlar için önem arz eden ağaca ve doğaya zarar vermek, değişime uğratmak gibi girişimler bir takım dizi olayları beraberinde getirmiştir. Hristiyanlar ve Pagan *black metalciler* bu hususta karşı karşıya gelmiştir. Pagan olduklarını ilan etmişler ve onlara göre atalarının mezarları üzerine kurulan kiliseler büyük bir sorun yaratmıştır. Norveç *black metal* grubu *Mayhem* üyeleri, başta *Burzum* adlı tek kişilik grubun kurucusu olan *Varg Vikernes*, *Faust*, *Øystein Aarseth* (*Euronymous*), *Samoth*, *Jørn Inge Tunsberg* tarafından kiliseler kundaklanmıştır. Şehrin önem arz*

eden kiliselerinin yakılması ve küle dönmesi elbette büyük ses getirmiştir. Kundaklama suç örgütü listesindeki grup üyelerinin kendi aralarında çözümlenemez fikir ayrılıkları bulunuyordu. Bu sebeple kiliselerin bazılarında tek grup üyesi adı geçmektedir. Kilise kundaklamanın altında yatan sebep ise Hristiyanlık dinine karşı çıkmak ve atalarına yapılan saygısızlığın dersini vermektir. Ancak başka bir sebep de *Mayhem* grup üyelerinin ölümle sonuçlanacak olan derin anlaşmazlığıydı. Yeni albüm hazırlığı içinde olan grubun bir yandan albümün ve grubun ses getirmesini istemeleri ve bu yüzden kilise kundaklamalarının albüm tarihine denk getirilmesi söz konusuydu. Öte yandan *black* metal kimliğinin karanlığı ve kötülüğünün herkes tarafından duyulması, bilinmesi isteniyordu. Ancak özellikle *Varg Vikernes* ve *Øystein Aarseth* arasındaki anlaşmazlık yaşanacak tüm olayların fitilini ateşlemiştir.

“Norveç’in en büyük gazetelerinden biri olan *Bergens Tidende*’de Ocak 1993’te yayımlanan bir köşe yazısı, *black* metali bir anda halkın ilgi odağı haline getirdi. *Vikernes* ile röportaj yapan iki arkadaşı bu yazıyı gazeteye gönderdi. Röportajda *Vikernes*’in ismi *Count Grishnackh* olarak gizlenmişti” (<https://www.youtube.com/watch?v=otiBNxbXFww>, Lord of Chaos Varg Vikernes attacks the movie #2 - YouTubewww.youtube.com › watch2020).

Kiliselerin yakılması ve cinayet olaylarının ardından *Varg Vikernes* iki gazeteci ile görüşme talep ederek durumu kendi lehine çevirmek için açıklama yapar. Kiliseleri yakan kişilerin kendileri olduğunu, saldırıların devam edeceğini, bir adam öldürdüklerini ve şeytana inandıklarını ifade eder. Yüzünün bir kısmını gizleyerek poz verir ve çekilen fotoğrafların ardından yayımlanmadan polis onu tutuklar. Ancak diğer grup üyeleri olayların bu noktaya gelmesinden rahatsız olur ve grubun kurucusu *Øystein Aarseth* Norveç’te tanınmak, plak ve fanzinleri satmak amacıyla açmış olduğu *Helvete* (cehennem) adlı plak dükkânını kapatır. Geline bu nokta ikilinin grubu dağıtmasındaki ve ciddi bir çekişmenin başlangıcındaki etken olmuştur.

Extreme metal müzik çatısına dahil olan *black* metal müzik, 1960’lı yılların sonunda adını duyurmasından günümüze kadar geçen süreçte müzik dışı kavramlarla sıklıkla bir arada anılmıştır. Örnek olarak satanizm kavramı ile ilişkilendirilmesi *black* metali müzikal çerçevenin uzağında konumlandırmıştır.

Black Metal ve Satanizm İlişkisi

Metal müzik ve satanizm geçmişten bu yana bir arada çokça anılan, birinin diğerinin uzantısı olduğu düşünülen argümanlar olmuştur. Yani ‘Tüm metalciler satanisttir!’ ‘Satanistler metal müzik

dinler!’ ‘Öyleyse metal müziği satanistler üretir’. Böylelikle gelinen noktada satanizm bu edimi desteklemektedir. İzlenen bir takım toplumsal stereotiplere açıklık getirebilmek adına öncelikle bu nosyonlar üzerinde durulmalıdır. Konunun başrolü Satanizm nedir sorusu, üzerinde durulacak öncelikli kavramdır. Satanizm bir din midir, yaşam biçimi midir? Satanizmin dinamikleri nelerdir ve *heavy metal scene- extreme metal scene* üyeleri arasında buna adapte olan müzik grubu var mıdır sorularının yanıtları bu konunun odağını oluşturmaktadır.

“Satanistlerin Tanrı’ya inanmadığı yaygın bir yanlış anlaşılmalıdır. “Tanrı” kavramı, insanlar tarafından yorumlandığı gibi, yıllar boyunca o kadar çok değişti ki Satanistler sadece onlara en çok uyan tanımı kabul etmektedir. Her zaman insanoğlu tanrılarını yaratmıştır, tanrılarının onu yaratmasından ziyade. Tanrı, bazılarına göre merhametlidir – başkalarına göre korkutucudur. Satanistlere göre “Tanrı” – adı her neyse ya da hiç adı olmadan – doğadaki dengeleyici bir faktör ve acıyla alakasız olarak görülür. Evreni dengeleyen ve onun içine işleyen bu etkili güç, üzerinde yaşadığımız bu pislik topundaki mutluluğu ya da ızdırabı ya da etten kemikten yaratıkları umursamayacak kadar gayri şahsidir” (Lavey, 2021: 15).

Satanizm, şeytanı çağıran, şeytanın isimlerini anarak yapılan satanik ayinlerde her istekten sonra “Şeytana selam olsun” diyerek yönelimlerini belirleyen bir inanış biçimidir. Laveyan Satanizm duygu ve davranışların net taraflarının olmasını, hislerin, fikirlerin ve isteklerin tereddütsüz dile getirilmesini savunan bir inançtır. Hristiyan dininin günah olarak nitelendirdiği her şeye karşı duruş sergiler. Nefret, kibir, kıskançlık, açgözlülük gibi Hristiyanlık ilkelerine göre olumsuz ve yapılmaması gereken davranışlar olarak altı çizilen her maddenin bireylerin yaşamında olması gerektiğini iddia eder. Çünkü bu özgür bir iradeyi (Satanizme göre) ifade eder. İnsan yaşamında bastırılmış ve yasaklanmış ya da günah ve haram olarak adlandırılmış her kavramın kişilere yapılan bir kötülük olduğunu ve onların yaşantılarını kısıtladığını savunur. Satanik ayin törenleri (arzulara, merhamete ve felakete dair) yapılır. Bu ayinlerin birtakım araçları ve anahtarları vardır. Genellikle gruplar tarafından uygulanması tercih edilir. Ayin sırasında şeytanın isimleri okunur, istekler yazılır ve rahip tarafından söylenir. Sonra tekrar katılımcılar istekleri rahibe söyler ve o dile getirir her istekten sonra “Shemhamforash!” yani “Şeytana selam olsun!” diyerek tamamlar.

Extreme metal scene içerisinde satanist olarak anılan *Deicide, Carpathian Forest, Mercyful Fate, Mayhem, Venom, Behemoth, Watain, Gorgoroth, Dark Funeral, Bathory* vardır. Ancak bu grupların bazıları *black metalde* paganizm bölümünde ele aldığımız gibi, ülkelerinde yaşanan birtakım değişikliklere dini ve politik anlamda karşı çıkabilmek adına cinayet ve kundaklama

olaylarına sebep olmuştur. Pagan kültüründen geldiklerini, ateist olduklarını, kapitalizme ve Hristiyanlığa (özellikle kiliselere) karşı olduklarını belirtmişlerdir.

Norveç'in bir başka *black metal* grubu *Satyricon* bateristi *Frost* (*Kjetil-Vidar Haraldstad*), sahne performanslarında kendini seyircinin önünde kesmesi ile bilinir. Aynı şekilde *Mayhem* grubunun eski vokali *Dead* (*Per Yngve Ohlin*) de sahnede hayranlarının gözü önünde kendini büyük bıçaklarla kesmesi ile tanınır. Öte yandan *black metal* müziğin 1990'larda Türkiye'de adını duyurması da bir cinayet haberi ile olmuştur.

“1999 yılında Şehriban Coşkunfirat'ın Ortaköy mezarlığında 'Satanist' gençler tarafından vahşice öldürülmesiyle, ülkenin aylar sürecek gündemi belirlenmişti: Satanistler!

Şehriban'ın katillerinin metalmi gençler olması; bu müziği dinleyen, saç uzatan, siyah giyinen her genci hedef haline getirmişti. Hele hele cani katillerin, üzerlerinde *black metal* grup tişörtleri ile kedi kestikleri fotoğraflar da basına sızınca, olan oldu. Bu katiller, akıl sağlığı raporu adına mı 'Şeytana kurban ettik' açıklamaları yaptılar, onu bilemiyoruz fakat artık metal müzik, satanizm olarak görülüyordu” (<https://onedio.com/haber/90-larin-satanist-furyasini-onlar-baslatmisti-cinayet-intihar-ve-iskencelerle-dolu-black-metal-tarihini-inceliyoruz-9460922020>).

Dünyada ve Türkiye'de *black metal scene* atmosferine bakıldığında, meydana gelen dini, politik ve insan canına kast etme suçları hayli kötü bir imaj sergilemektedir. Ancak Türkiye'de yaşanan cinayetin sorumlularının verdiği röportajda niçin “şeytana kurban verdik” dedikleri bilinmemektedir. Geline son noktada bu talihsiz olaylar ve *black metal* müzik bir arada anılmış ve satanistlik olarak tanımlanmıştır. Buna açıklık getirebilmenin tek yolu *scene* üyelerini dinlemektir. İzmir *black metal* atmosferinde satanizm ve *black metal* müziğin ilişkisi incelenmiştir.

“Soru: Satanizm ve *Black Metal* ilişkisi nedir ?”

“O biraz şeyle de alakalı *black metal* ilk çıktığında *Oystein Aarseth* diye bir adam çıkardı (*Euronymous*). Adamın satanist imajı vardı ondan dolayı onu örnek alıp ona göre davrananlardan dolayı biz satanist diye de çıkıyoruz biraz ama alakamız yok yani.”

“Bu biraz korku salmak, bizden çekinin bizim yanımıza gelmeyin, biz normal insanlar değiliz gibi bir enerji vermeye çalışıyor *black metal* kültürü. Tabi bunun için de şeytan kullanılıyor, bu imaj olarak kullanılıyor. *Varg Vikernes* bir röportajında kendisi söylüyor *Oystein Aarseth* de dahil hiç kimse satanist değilmiş hepsi imaj için kullanıyormuş” (Görüşme, Narcosist, 2022).

İzmir *black metal* grubu *Narcosist* üyeleri grupları adına satanizm ile ilgileri olmadığını bunun “büyük gruplar” olarak ifade ettikleri *Mayhem* grubunun adının satanistlik ile anılmasıyla böyle olduğunu belirtmişlerdir. Ancak bu grubun da satanist olmadığını bildiklerini eklemişlerdir. Satanizm meselesinin bir korku imajı olarak kullanıldığını açıklamışlardır.

“Soru: *Black Metal* ve Satanizm ilişkisi nedir ?”

“Bu işin başlangıcında kilise ve kilise yönetimine karşı bir hareket olarak aslında çıkmıştı. *Black metal*, bu müziği ilk yapanların atalarına çekirilen eziyetin aslında öcünü almak gibiydi. Onların savunduğu şey şu; geçmişte biz ait olmadığımız bir dine zorla dahil edildik, buna karşı gelen atalarımız, dedelerimiz öldürüldü dolayısıyla biz Pagan kültüründen geliyoruz ve hiçbir zaman Hristiyanlığı kabul etmediler. Bu zorunlu bir devşirme oldu Avrupa’nın geneline baktığımızda, zamanla işte misyonerler aracılığıyla bütün Avrupa’ya sızan Hristiyan ekolü, yeri geldi zorbalıkla bu insanları eziyete tabi tutarak Hristiyanlaştırdılar. Çünkü çok marjinaldi, enteresandı çok mistikti, gizliydi, insanlar işte diyorum ya bu mistik şeylerden hoşlanıyorlar. Onları cezbediyor bir de tabi öteki alemler, dünyalar, ruhani varlıklar, tanrı, şeytan bu tarz metalar her zaman zaten bu müziğin içerisinde ilgi uyandıran etmenler oldu. Bundan etkilenen daha genç müzisyenler bunu bir şey zannederek peşinden gittiler sonra bu yayıldı. Aslında Paganların Hristiyan yönetimine karşı olup kiliseleri yakması sanki satanizmin bir eylemiymiş gibi algılanmaya başlandı” (Görüşme, Moribund Oblivion, 2022).

İstanbul *black metal* grubu *Moribund Oblivion*’a göre *black metal* müziğin ilk gruplarının pagan kültürlerini koruma istekleri ve kilise yönetimine karşı olmaları durumu kötü bir noktaya getirmiştir. Hristiyan dinine karşı oluşun şeytanla ve satanizmle ilişkilendirildiğini belirtmiştir.

“Soru: *Black Metal* müzik ve Satanizm size ne ifade ediyor? Türk Halk / Sanat Müziği Müzisyenlerine soruldu.”

“İkisinin ilişkili olduğunu duydum ama müziği yapan herkes satanisttir diyemem.”

“Bunu duydum ama bunu genellemeleri tuhaf, satanist olanlar mutlaka vardır ama genellenemez” (Görüşme, Türk Halk ve Sanat Müziği Müzisyenleri, 2022).

Türk Sanat Müziği ve Türk Halk Müziği müzisyenleri *black metal* müzik dinleyen herkesin satanist olmayacağı, bunun genellemeye alınmayacağı görüşlerini belirtmiştir.

Black metal scene atmosferinde İskandinavya’da, özellikle Norveç’te kilise yakma ve cinayet girişimi suçlarıyla hüküm giymiş şahıs ve gruplar olduğu gibi bu müziği *black metal* kimliğini sergilemek, sanatını icra etmek ve eğlenmek için yapan müzik grupları da bulunur. Ancak bahsi

geçen olayların “*Until the Light Takes Us*” adlı belgeselde hayatta kalan *Mayhem* ve diğer grup üyelerinin de belirttiği gibi bu kötü senaryolu geçmişin satanizm ile birleştiği bir nokta yaktır. Çünkü bu suçları işleyen Norveç *black metal* gruplarının müzik tarihlerinde satanizm ilkelerine ve ayınlerine yönelik bir girişime rastlanmamıştır. Kendi ifadeleri ile “‘Bu olayın *show* kısmı”dır.

“Olaylar istediğimiz gibi gitmedi ve her şeyi değiştirdi. Halk arasında bir komplo ve satanist bir hareket varmış gibi davranmaya başladılar. Bu kiliseleri yakanları gerçekten şeytani güçleri yaymak isteyen satanistler sandılar. Ve hapisten çıktığımda bu konu için yapabileceğim bir şey kalmamıştı. Bunun satanistlik ile alakası olmadığını söyledim ve onlar söylediğim hiçbir şeyi dikkate almadılar. *Aarseth* hiçbir zaman satanist değildi, kimse değildi. Ama bu sadece şeytanlaştırma hareketiydi. Bizim satanist olmamızı istiyorlardı” (*Varg Vikernes, Until The Light Takes Us*).

Mayhem grup üyesi ve aynı zamanda yaşanan olayların başrolü *Vikernes*’in röportajda verdiği ifade meydana gelen durumu özetler niteliktedir. *Vikernes*, “Bizim satanist olmamızı istiyorlardı” söylemi ile medyaya ve polislin ‘satanist aktiviteler’ durum başlığına gönderme yapmaktadır. *Varg Vikernes* bu belgeselde önemli bir ayrıntıya dikkat çekmiştir. Öyle ki bu durum insan yaşamını önemli ölçüde etkileyecek sert tarafları bulunan “medya”dır. İyi ya da kötü, doğru ya da yanlış, yapılan bu işaretlemeler toplumun hafızasına kaydedilmek istenen şekli alır. *Vikernes*’in röportajında yer verdiği konu, hiçbir grup üyesinin satanist olmadığı gerçeğidir. Medya kanalları *Mayhem* grubu için bu yargıyı tercih etmiştir. *Vikernes*’in belirttiği ama kimsenin bilmediği gibi istenen onların satanist olmaları mıdır?

Medyanın gücü *black metal* müziği ve hatta tüm metal *scene*’i, *heavy metal* ve *extreme metal scene*’i “satanist” olarak kodlamıştır. *Black metal* tarihi ve *Mayhem* adına bu belgesel, iddialara açıklık getirmektedir.

SONUÇ

Black metal sound’u tınısal ve tını dışı tüm sertliği, “adanmışlık” üzerine kuruludur.

Black metal kimliğinin grotesk tavrı; norm dışılığın, abartının belki de “öteki” sayılmaya işaret edilmenin görünür yanıdır. Ceset boyası (*corpse paint*) ile verilen imajda, yüzün tamamen beyaz boyanması, göz ve dudak çevresinin siyaha boyanması ile ürkütücü bir görünüm elde edilmek istenmiş, adeta bir ceset taklit edilmiştir. *Until the light takes us* adlı belgeselin bulunduğu bölümde *Mayhem* grubu üyesi *Varg Vikernes*’in, *black metal*in görsel unsurlarına yönelik olarak değindiği

nokta, giyim stilinde tercih edilen *spike* (çivili aksesuar)'ların *black* metalin bir parçası algısı ile kullanıldığıdır. *Varg*'a göre tercihlerin müzik için zorunluluk olmadığı kanısı vardır.

Türün Paganizm kültürü ve deyim yerindeyse 'bağımlılığı' İskandinav ülkelerinden Norveç'te özellikle ön plana çıkar. Paganizm kültürüne olan bağlılıklarını kanıtlamak amacıyla meydana gelen dizi olaylar müziğin suç unsuru olarak anılmasına neden olmuştur. Norveç *black* metal grubu *Mayhem* özelinde kilise yakma ve cinayet olayları incelenmiştir. Gelinek noktada grubun hayatta olan üyelerinin belirttiği üzere pagan kültürü ve inançlarının yok sayılması, Hristiyan toplulukları tarafından atalarının bulunduğunu iddia ettikleri alanlara kiliseler kurulduğu anlaşılmaktadır. Bunu kendilerine, ırklarına ve inançlarına hakaret olarak gören *Mayhem* grubu üyeleri büyük bir nefret besleyerek kurulan kiliselerin birçoğunu yakmıştır. Metal müziğin satanizm ile ilişkilendirilmesi ve Norveç polislerinin yaşanan olayları satanist aktiviteler olarak adlandırması medyada büyük bir etki uyandırmıştır. Satanizm inancı ve ritüellerine göre küresel *scene* üyelerinin geçmişlerinde satanizm dinamiklerine rastlanmadığı gibi kendi ifadeleri ile *show* yapıldığı belirtilir. Satanizm ritüellerinin meydana gelen kilise ve cinayet olaylarından fazlasını içerdiği söylenebilir. Ya da doğru bir tabirle farklı olduğu ifade edilebilir. Satanizm ve paganizmin ortak yanı; satanizm inancının diğer dinlere ve spesifik bir yaklaşımla Hristiyan dinine olan karşıtlıklarından doğan bir ortaklıktır. Dolayısıyla *black* metal *scene* içerisinde yaşanan olaylar müziği gölgede bırakmış ve *black* metali doğrudan satanizm inancı ile bağlantılı düşünerek 'zarar verici' bir 'öteki' müzik kategorisinde sınıflandırmıştır. Medyanın *Mayhem* grubu üyelerini ve *black* metal müziği 'satanist' olarak işaretlemesi zaman içinde tüm metal atmosferine yayılmıştır. Grubun üyelerinden *Varg Vikernes* bu durumu *Until the light takes us* adlı belgeselde "Bizim satanist olmamızı istiyorlar" şeklinde yorumlar. Nitel araştırma yöntemine göre gözlem ve görüşme metodu uygulanarak *black* metal müzisyenleri ve Türk müziği müzisyenleri ile görüşme yapılmıştır. Elde edilen veriler "ortaklıklar" ve "farklılıklar" olarak iki kategoride değerlendirilmiştir. *Black* metal seslendiricileri ile Türk müziği seslendiricileri ortaklık ve farklılıkların sonuçları:

Black metal müziğin toplumsal stereotiplerini konu alan çalışmanın kapsamında bulunan görüşme kişileri, İzmir – İstanbul *black* metal *scene* üyeleri ile İzmir Türk müziği müzisyenleri olmak üzere iki grup özelinde yapılan alan çalışması ile gerçekleştirilmiştir. Farklı müzik türleri seslendiricileri olarak belirlenen Türk müziği müzisyenleri ile yapılan görüşmeler değerlendirilmiştir.

Gelinek noktada Türk müziği müzisyenleri tarafından bir farklılık olarak;

1. *Black metal* müziğe tınısal unsurları bakımından “karmaşa”, “gürültü” ve “anlaşılmazlık” ifadeleri ile yansıtılan, duyumda aranan tınının ‘alşılan müzikal doku’dan farklı bulunduğunu gösterir. Öte yandan *black metal*in müzikal dokusu ve kayıtları karmaşık bir tınısal düzende oluşturulmaktadır.
2. *Black metal* vokalinin *scream* ve *brutal* üslubunun anlaşılmasına yönelik olarak görüşme öncesi *Satyricon* “*Mother North*” adlı şarkı dinletilmiştir. Sonuçlarda; “sözlerin anlaşılmaması”, “öfkenin dışa vurumu”, “karmaşık ritim” çıkarımları *black metal* vokalinin *unclean* (kirli) biçemi ile ‘anlaşılması güç sesler çıkararak’ uyguladığı üslup nitekim duyum beklentisini karşılamamıştır. *Black metal* müziğin sembolik bir tarafı olarak nitelendirilen vokal biçemi sözlerin anlaşılmadığı yaklaşımı ile değerlendirilmiştir. Bireye ölçülü ve uyumlu gelen tarafın tercih edilmesi beğeni oluşturur. Kişinin zihnindeki “güzel”, “uyumlu”, “keyif veren” tanımlamalarının karşılanmadığı durumlarda oluşan protesto “beğenilmeyen”e karşı “yabancılaştırma” “ötekileştirme” kavramlarına işaret eder. İşte bu pratikler “öteki”yi bir bilinmeyene sürükleyerek daha gizli hale getirebilir.

Black metal müziğin satanizm meselesi ile ilişkilendirilmesine yönelik Türk müziği ve *Black metal* müzik seslendiricilerinin ortak bir yaklaşımı olarak;

3. Sözü edilen müzik türünü üreten ve tüketen her bireyin satanist olarak kategorilendirelemeyeceği, Norveç’te gelişen ve tüm atmosfere yayılan olayların ‘satanist aktiviteler’ olarak işaretlendiği belirtilmiştir. Bilhassa *Mayhem* grubunun medya tarafından satanist olarak kodlanması türün buna içkin sınıflanmasında etken olmuştur. *Black metal* müziğin söz içeriğinde şeytan temasını kullanması, görsel unsurlarında uygulanan *corpse paint* (ceset makyajı) ve sahne *show*’larındaki aykırılık toplum tarafından bu tutumu doğurmaktadır.

Araştırmanın genel atmosferine bakıldığında *black metal* müzik, dünyada müzikologlar, medya ve farklı müzik türlerinin seslendiricileri tarafından toplumsal stereotiplerin odağında kalmıştır. Yaşanan dizi olayların ardından polis tarafından bulguların, satanist aktiviteler olarak kayda geçmesi medyanın, özellikle *Mayhem* grubunu ve grubun ürettiği *black metal* müzik atmosferini satanizm çerçevesinde hedef göstermiştir.

Black metal müzik medyanın kodlaması sonucunda “satanist”, araştırmacıların beğeni yargılarına yönelik olarak “gürültü” ya da “gürültülü müzik” ve diğer müzik türleri seslendiricilerinin

yaklaşımı ile “anlaşılmazlık” ya da “karmaşa” ifadeleri ile birbirinden farklı işaretlemelerin birbiri ile aynı sonuca varan olumsuzluğunun kıskancındadır.

Black metal müzik, tınısal ve tını dışı unsurları ile sembolik tarafları bulunan kült müzik türü olarak, popüler olma amacından uzak bir konumda bulunmaktadır. Popüler müzik atmosferi içerisinde, kendine özgü dinamikleri ile fark unsuru barındırır. Tüm bu sembolik yanları ile protest tavrını ön planda tutarak *black metal* kimliğini ortaya koymaktadır.

KAYNAKLAR

- Attali, J., (2017), Gürültüden Müziğe; Müziğin Ekonomi Politikası Üzerine, (Çev. Türkmen, G.G.), (s. 40-42), İstanbul: Ayrıntı Yayınları, ISBN 978-975-539-445-9, s.no: 10704
- Bourdieu, P., (2021), Ayrım; Beğeni Yargısının Toplumsal Eleştirisi, (Çev. Fırat D, Berkkut G), (s. 102), Ankara: Nika Yayınevi, ISBN 978-605-9386-99-9, s.no: 48850.
- Bourdieu P, (2019), Sosyoloji Meseleleri, (Çev. Öztürk F, Uçar B, Gültekin M, ve Sümer A), (s.192-197), Ankara: Heretik Yayınları, ISBN 978-605-83762-2-9, s.no: 42488.
- Çerezcioglu, B.A., (Ed.), (2022), Ötekinin müziği, (s. 163), İstanbul: Doğu Kitabevi.
- Lavey, S.A., (2021), Satanic Bible, (Hazırlayan, Yaman A), (Çev. Hacıoğlu S), (s. 15), s.no:49075, İstanbul: 6:45 Yayınları.
- Parma, G., (2012), Spirited: Taking Paganism Beyond the Circle, p. 44.
- Roccor, B., (2000), Heavy Metal: Forces of Unification and Fragmentation Within a Musical Subculture, The World of Music, (p. 87-91), (vol.42)
- Yazar, Gülmez, S., (2023), Black Metal Müziğin Farklı Müzik Türlerinin Profesyonel Müzisyenleri Üzerindeki Psiko-Sosyal Stereotipleri: Black Metal ve Grotesk İmajı, (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi), Ege Üniversitesi Devlet Türk Müziği Konservatuvarı, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Yıldırım,Ö., (2020), Kültürel Sermaye Nedir, <https://www.felsefe.gen.tr/kulturel-sermaye-nedir/>

Walser, R., (1993), *Runing With the Devil: Power, Gender and Madness in Heavy Metal Music*, Wesleyan University Pres, (p. 19-20), ISBN 13-978-0-8195-620-9 England.

<https://onedio.com/haber/90-larin-satanist-furyasini-onlar-baslatmisti-cinayet-intihar-ve-iskencelerle-dolu-black-metal-tarihini-inceliyoz-946092> (erişim tarihi: 12.12.2020)

<https://www.hurriyet.com.tr/egitim/paganizm-nedir-ve-neye-inanir-pagan-ne-demek-41627918> (erişim tarihi: 08.07.2023)

<https://www.youtube.com/watch?v=otiBNxbXFww>, Lord of Chaos Varg Vikernes attacks the movie #2 - YouTubewww.youtube.com › watch (erişim tarihi: 15.07.2023)

<https://www.kerrang.com/per-dead-ohlin-was-black-metals-most-tragic-loss> (erişim tarihi: 10.03.2023)

GÖRÜŞMELER

Narcosist grubu ile Konak stüdyoda yapılan görüşme, İzmir: 23 Temmuz 2022.

Rantholo grubu ile Konak stüdyoda yapılan görüşme, İzmir: 24 Temmuz 2022.

Moribund Oblivion grubu ile Alsancak stüdyoda yapılan görüşme, İzmir: 09 Ağustos 2022.

Ege Üniversitesi Devlet Türk Müziği Konservatuarı derslikte yapılan görüşme, İzmir: 06 Ekim 2022.

EXTENDED ABSTRACT

The music genre that made itself known in the 1970s under the name of heavy metal draws attention with the electric guitar with distortion effect. In the 1980s, a shift in this style led to the birth of a genre called extreme metal, which differs from heavy metal in both timbral and non-timbral elements. The extreme metal music genre, which includes many different subgenres and styles, has created its own musical identity with the brutal and scream styles developed by the change of distortion effect and the application of unclean (dirty) style in vocals. Black metal, a subgenre of extreme metal, stands out within the metal music scene with its unique visual imagery and distinctive timbral elements. The prominent aspect of the genre is the way black metal scene

members perform by combining the "Musical code" with non-musical factors. Black metal music was born as a cult music genre that does not aim to become popular with its symbolic determinants. The use of ancient weapons, corpse paint (corpse make-up) and spikes (spiked accessories), which are mostly preferred in stage and album cover paintings, as well as headbang and fanzines (tools of communication and staying active) have been the components of visual elements. The aim here is to reflect the anger and hatred within them with musical texture, brutal and scream vocals, and at the same time to reveal their dull facial expressions by supporting them with corpse paint. Headbanging, where music and image converge, epitomizes the intense mental engagement with the genre. Especially in stage performance, black metal identity announces itself holistically. In Roccor's words; Every heavy metal genre; It has developed its own sign system consisting of music, symbolism, clothing and behavior (Roccor, 2000: 87). The closeness of the members of the global scene with each other has been effective in the process of creating black metal communities and music groups. Commonalities are highlighted for members of the local scene who follow (well-known) global bands, such as the black metal band Mayhem, and imitate them as an exemplary symbol. Clothing, stage behavior and album cover images, which constitute the visual elements, are shaped accordingly. In musical elements, the writing of guitar riffs and the brutal-scream vocalization of vocals are maintained with the influence of global groups. Studies are carried out to apply similar techniques. Black metal, which is a subgenre of extreme metal, has factors that form its ideological background as well as its musical elements. To analyze the genre, face-to-face interviews were conducted with local scene members who perform black metal music in Izmir, forming the basis of the case study. The questions determined before the interview were created by accessing a small number of sources in the bibliography section and specified in the literature on a genre-specific basis. The fact that the musical genre has been studied little in the literature, the fact that few studies have been conducted with the qualitative and quantitative methods of the ethnomusicology discipline, and the fact that this study has not been conducted before at the Ege University State Turkish Music Conservatory have been factors in the research of the musical genre. Musicians performing in this genre were researched, and interviews were conducted in the studio. The second group of the study is Turkish music musicians. An interview was held with a group of twelve second-year undergraduate students in the Ege University Conservatory classroom. The aim of analyzing the interview data is to determine how much the genre aligns with the information sourced from literature. In the documentary titled *Until The Light Takes Us*, statements

of global scene members that are inconsistent with the literature on black metal are included. In order to understand, define and examine metal music in depth, face-to-face interviews were held with Izmir black metal musicians to discuss the basic genres of heavy metal and extreme metal music (black-death metal), etc. There are some differences in musical and visual elements contained in sub-genres such as. In order to reveal this distinction, first of all, explaining the components of heavy metal music that make up the sound and the non-timbre elements (visual preferences) of "metalists" (the mass that sings and watches metal music) will clarify the subject. The opinions of Izmir local scene members and the stereotypes of Turkish musicians are discussed. The metal collectivity was analyzed with members of the global and local scene. As a result of face-to-face interviews focused on the social stereotypes of black metal music, the study evaluated the perspectives of performers from two distinct genres: black metal musicians and Turkish music musicians.